

Ярмолинецька централізована бібліотечна система
Бібліотека – філіал с. Коритна

Краю мій, моя Коритна

**Інформаційно-довідкове
видання
(від А до Я)**

Коритна, 2015 р.

ББК 92 (4 УКР-ХМЕ)

К 78

Краю мій, рідна Коритна : інформаційно-довідкове видання/ Ярмолинецька ЦБС, Б-ф с. Коритна; упоряд. Заремба М.М. – Коритна, 2015 . – 8 с.: фото.

В інформаційно-довідковому виданні «Краю мій, рідна Коритна» подано МАТЕРІАЛИ про село Коритну, його місцевість та краєвиди.

Видання розраховане на масових користувачів.

Упорядник: Заремба М.М.
Комп'ютерний набір: Слободян О.Л.,
методист Ярмолинецької ЦРБ

Відповідальна за випуск: Гриб М. А.,
директор Ярмолинецької ЦБС

Село Коритна Ярмолинецького району Хмельницької області — центр Москалівська сільська рада. Розташоване за 18 км від районного центру та за 20 км від залізничної станції Ярмолинці, на лінії Гречани – Кам'янець-Подільський. Загальна площа становить 1,37 км². На 01.01.2015 року населення села становить 437 осіб. Густота населення 318,98 осіб/ км².

Час, що минув після того, як перші поселенці поселились на обох берегах річки Тростянки, губиться у далекій сивій давнині. Село Коритна розташоване між двома схилими горбами, які утворюють природне «корито». І вочевидь від цього і пішла назва самого села.

Основним заняттям перших поселенців було землеробство. По обох берегах річки розкинулись родючі землі, а за ними йшли дубові ліси. Ліси було знищено, дуби пішли на будівництво села, а також на млини (їх було два). Як згадка залишилась назва поля, що знаходиться на південь від села «Дубняки». Також були сприятливі умови для заняття рибальством, скотарством та полюванням.

Серед верболозу білили низенькі глиняні хатки під солом'яними стріхами. Неодноразово жителі села зазнавали набігів з боку кримських татар та турецьких султанів. Вони знищували все живе навколо, забирали все, що можна було взяти із собою.

Б

Бібліотека

1924 у Коритній, як і у всіх українських селах за років радянської влади, відкрили хату-читальню.

У 1934 цю сільську установу закрили.

У 1946 році для любителів літературного слова свої двері знову відчинила бібліотека.

У 1949 році в селі збудували клуб і відкрили кімнату для бібліотека, книжковий фонд якої налічував тоді 520 екземплярів. Завідуючою закладу було призначену Любов Василівну Махнюк. Ця енергійна людина з чудовими організаторськими здібностями внесла вагомий внесок у бібліотечну справу та пропрацювала 42 роки на цій посаді. У 1978 році було збудоване нове приміщення клубу, де і надалі розміщений бібліотека та клуб.

Д Дубняки

Давним давно на полі, що тепер зветься «Дубняки», буяв могутній дубовий ліс. Ця частина поля знаходиться на південному сході села. Ніхто не пам'ятає цього лісу. Лише найстаріші жителі пригадували, що в пору їх дитинства на цьому полі подекуди ще виорювали трухляві пеньки.

Поміщики Косецькі у свій час вирубали цей ліс для своїх господарських потреб, а також на продаж. Торгівля лісом була прибутковою справою в період розвитку. Капіталістичних відносин на Україні. А назва «Дубняки» залишилась за полем і криничкою, звідки бере початок маленьким струмочок, що впадає в річку Загірну (бо тече вона за горою – горбистим полем).

З Зонька

Частина поля, що розташоване на заході, за лісом, називають люди Зонькою. Це пов'язане з іменем дівчини Соньки. Було це давно, коли наше село належало панові. Була у пана дочка Соня, яка покохала простого хлопця сільського, і була між ними велика любов. Хотіли молоді подібатись, але батько – пан заборонив своїй дочці виходити заміж за бідного парубка. Ось і вирішили

вони померли разом, щоб і поховали їх в одній могилі. Узяв хлопець бричку, запряжену парою коней, посадив дівчину разом з собою і поїхали вони в ліс. За лісом на полі, що виступало за високою могилою, він убив дівчину і убив себе. Там же на цьому полі їх поховали. Висипали високу могилу. Розповідали старожили, що вона довго зберігалася. І від того часу це поле називають Зонькою. Дорослі і малі знають це

місце. Цю легенду розповіла нам Назар Мотря, що чула це від своїх батьків.

К

Клуб

У 1949 році в селі збудували клуб. У 1978 році було збудоване нове приміщення клубу, де і надалі розміщений клуб та бібліотека.

М

Макарщина

Давно колись чоловік на ім'я Макар мав у долині за лісом наділ землі. З тих часів урочище, джерело і річечку, що тече долиною і впадає в річку Хмелівку, називають Макарщиною. У 20-х роках ХХ століття проводилось землевпорядкування і була введена чотирипільна система

землекористування. У цей час селянам дозволили селитися на виділених їх землях.

У 1929 році в урочищі Макарщини виник невеличкий хутірець з чотирьох хат. Але у зв'язку з колективізацією хутір

Макарщина, проіснувавши близько десяти років, був ліквідований, а його жителі переселено в село Коритну.

Джерело в урочищі Макарщина одно з найсильніших у всій околиці. Для хуторян воно в свій час служило криницею.

Мельники

Пан Косецький вирішив збудувати на річці Тростянці водяного млина. До цього часу у нього був кінний млин. Із села Баранівки тамтешнього поміщика він виміняв кріпака умілого майстра – будівельника. Річка Тростянка була перегачена греблею. Утворився великий

ставок. Біля греблі на річці збудували вальцьового млина. По закінченню будівництва майстер став мельником (мірошником). Біля млину йому збудували хату, де він жив з родиною. Його нащадки і родичі селилися там же, коло млина. Так, за 2 км від села Коритної в 1792 році виник хутір Мельники, де було згодом 7 хат. За мельником і його нащадками закріпилось прізвище Мельник. Згодом прізвище Мельник стало більш поширеним у селі. Млин під час революції був зруйнований, а хутір Мельники ліквідували у 1973 р. останній його житель (Тромба Харитина, Хома Марія) переселилися в село, а назва «Мельники» існує і зберігається за місцевістю. Ця місцевість багата на джерела з мінералізованою водою.

Фельшерсько - акушерський пункт

За переказами жителів села фельшесько - акушерський пункт був відкритий приблизно у 1959 році та розміщувався у невеличкій хатині. У 1977 році медичний заклад був перенесений в новозбудоване приміщення та знаходиться там і донині.

Фоса

Невідомо чому, але річечка, що тече з поля через село і впадає в Тростянку називається Фоса. А криничку на полі неподалік річечки називають «за Фосою». Та й взагалі термін «фоса» зустрічається в місцевій топоніміці досить часто у значенні «річка», «болото», «вода». Саме слово

«фоса» походить від латинського слова “fossa”, що в перекладі означає вода.

Ця річка була колись межею між панським ланом і селянськими наділами. Очевидно пани Косецькі, поляки за походженням, люди освічені для свого часу, які мали велику бібліотеку книг і володіли кількома мовами, називали латинською мовою безіменну річку – Fossa. Назва Фоса прижилась та існує понині.

Ц

Цегельня

До 1917 року село належало поміщикам Косецьким, родоначальником який, Ян Косецький, прибув у наш край з Польщі десь у XVIII ст. для будівництва панського палацу насамперед була збудована цегельня. Це було примітивне підприємство де використовувались підневільна

праця місцевих кріпаків селян.

З випаленої цегли був збудований панський будинок, а також гуральня (спиртовий завод), волонні, для відгодівлі худоби

лисуном, кузня та інші будівлі. Панський будинок на той час був єдиною цегляною будівлею на селі. В селянські хати збудовані з глини, вкриті соломою з маленькими віконцями чітко відрізнялись від панських будівель. Село було чи не найубогішим у всій окрузі. Панів не цікавило життя селян. Після того, як всі потрібні панові будівлі були збудовані, цегельню ліквідували, як непотрібну. Урочище, де колись була панська цегельня і де ще донині знаходять цеглу (до речі, високої якості та іншої форми, ніж сучасна), донині зветься «Цегельня». На цьому місці є криничка, що дає початок струмку, який так зветься Цегельня.

Використані джерела

1. Історія бібліотеки села Коритна. - 2011-.-14с. : фото.
2. Літопис села Коритна. – 2011 .- 18с. : фото.
3. Слободянюк П.Я. Місцеве самоврядування Хмельниччини: нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району/ П.Я.Слободянюк, Ю.А.Хоптяр; Хмельницька облрада; Хмельницька облдержадміністрація – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507с. : фото.

Предметний покажчик

<i>Вступ</i>	3
<i>Б</i>	
<i>Бібліотека</i>	4
<i>Д</i>	
<i>Дубники</i>	4
<i>З</i>	
<i>Зонька</i>	4
<i>К</i>	
<i>Клуб</i>	5
<i>М</i>	
<i>Макарицина</i>	5
<i>Мельники</i>	6
<i>Ф</i>	
<i>Фельшерсько – акушерський пункт</i>	6
<i>Фоса</i>	7
<i>Ц</i>	
<i>Цегельня</i>	7

Інформаційно-довідкове видання

Краю мій, рідна Коритна

Відповідальна за випуск:

Гриб М.А.

Редагування:

Слободян О.Л.

Комп'юльне опрацювання:

Слободян О.Л.

Підписано до друку 2015р. Формат 21x14,7

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman

Друк різнографією. Наклад 20 примірників.

Віддруковано з готового оригінал – макета Ярмолинецька ЦРБ

Смт. Ярмолинці, площа 600-річчя Ярмолинець, 1а